

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/11/2024
Identifikačné číslo spisu:	9521100113
Dátum vydania rozhodnutia:	15.01.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martina Zeleňáková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9521100113.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Martiny Zeleňákovvej a sudcov JUDr. Beáty Javorkovej, JUDr. Dušana Krč - Šeberu, JUDr. Jozefa Šutku a JUDr. Dušana Szabóa, v trestnej veci obvineného JUDr. B. D., PhD., pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020 a iné, o námietke zaujatosti obvineného JUDr. B. D., PhD., na neverejnom zasadnutí konanom 15. januára 2025 v Bratislave, takto

rozhodol:

Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Jozef Šutka nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného JUDr. B. D., PhD., pre zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2020 a iné, vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1TdoV/11/2024.

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bolo 14. februára 2023 predložené dovolanie obvineného JUDr. B. D., PhD. (ďalej len „obvinený“) proti rozsudku najvyššieho súdu z 24. mája 2022, sp. zn. 5To/11/2021 (ďalej len „dovolanie“). Najvyššiemu súdu bolo ďalej 22. októbra 2024 predložené dovolanie ministra spravodlivosti Slovenskej republiky proti rozsudku najvyššieho súdu z 24. mája 2022, sp. zn. 5To/11/2021 v spojení s rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 20. septembra 2021, sp. zn. 3T/5/2021 (ďalej len „dovolanie ministra“).

2. Obvinený podaním z 29. novembra 2024 vzniesol námietku zaujatosti proti členovi senátu JUDr. Jozefovi Šutkovi (ďalej len „dotknutý sudca“), a to pre jeho pomer k prejednávanej veci konštatujúc, že námietku zaujatosti vznáša tak z hľadiska aspektov subjektívnej ako aj objektívnej nestrannosti bezodkladne potom, ako 27. novembra 2024 nazrel do súdneho spisu a kedy sa o tom, že dotknutý sudca je členom senátu, dozvedel.

3. Pripomenul, že predmetom dovolacieho konania je aj problematika dokazovania ne/existencie údajnej zločineckej skupiny J. a v tejto súvislosti poukázal na to, že rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 20. septembra 2021, sp. zn. 3T/5/2021 odkázal ako na dôkazy o jeho vine pre skutok právne

kvalifikovaný ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona na viaceré rozsudky Špecializovaného trestného súdu, a to na rozsudok z 5. júna 2018, sp. zn. 3T/15/2018 a z 10. decembra 2020, sp. zn. 3T/39/2020, kde dotknutý sudca rozhodoval ako člen, resp. predseda senátu a z 26. augusta 2021, sp. zn. 8T/11/2021, kde dotknutý sudca rozhodoval ako samosudca.

4. Obvinený ďalej poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k hodnoteniu nestrannosti dotknutého sudcu, a to na uznesenie z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Tost/24/2023, ktorým najvyšší súd na základe námietky zaujatosti obvineného rozhodol tak, že podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku dotknutého sudcu vylúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných Ing. Ľ. D. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 1T/11/2021 (pozn. trestná vec údajnej zločineckej skupiny „J.“) ako aj na najvyššom súde pod sp. zn. 3Tost/24/2023 a zároveň na uznesenie z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Ndt/15/2023, ktorým na základe námietky zaujatosti obvineného rozhodol tak, že podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku dotknutého sudcu vylúčil z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obžalovaných Ing. Ľ. D. a spol. vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 1T/11/2021 ako aj na najvyššom súde pod sp. zn. 3Ndt/15/2023.

5. V súvislosti s uzneseniami najvyššieho súdu z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Tost/24/2023 a 3Ndt/15/2023 obvinený citoval z vyjadrenia dotknutého sudcu k vzneseným námietkam zaujatosti obvineného Z. K., v ktorom dotknutý sudca poukázal na to, že skutkové vety rozsudkov označených v bode 3 tohto uznesenia sa týkajú pôvodne spoluobvinených Z. K., ktorí boli vylúčení na samostatné konanie a v skutkoch v nich uvedených bola ustálená existencia zločineckej skupiny nazývanej „J.“, o ktorej existencii sa v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 1T/11/2021 ešte len bude rozhodovať, a preto z objektívneho hľadiska považuje za možné, že vo vzťahu k jeho osobe ako členovi senátu v označených trestných veciach, to môže vyvolať zdanlivé pochybnosti o jeho zaujatosti vo vzťahu k veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 1T/11/2021.

6. Obvinený tiež citoval z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Tost/24/2023, v ktorom najvyšší súd okrem iného uviedol, že dotknutý sudca v rozsudkoch, ktorými boli schválené dohody o vine a treste pôvodne spoluobvinených (pozn. rozsudky označené v bode 3 tohto uznesenia), zaujal k otázke existencie zločineckej skupiny zvanej „J.“ svoj jednoznačný záver (teda, že existovala a určité časové obdobie pôsobila na konkrétnom území), a preto je možné konštatovať, že z pohľadu nezaujatého pozorovateľa možno z objektívneho hľadiska badať predpoklad, že dotknutý sudca by pri rozhodovaní vo veci vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 3Tost/24/2023 mohol mať motiváciu rozhodovať v súlade s predchádzajúcimi rozsudkami, čo môže mať vplyv na jeho nezaujatosť. Podľa názoru obvineného tak rozhodovacia činnosť dotknutého sudcu užho zakladá dôvodný predpoklad, že by mohol mať motiváciu rozhodovať v súlade so svojou minulou rozhodovacou činnosťou, čo môže mať vplyv na jeho nezaujatosť v prebiehajúcom dovolacom konaní. Obvinený ďalej doplnil, že najvyšší súd v uzneseniach z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Tost/24/2023 a 3Ndt/15/2023 aplikoval relevantné právne závery uvedené v bodoch 50-66 rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. novembra 2021 vo veci Mucha proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 63703/19 ako aj relevantné právne závery rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 5. septembra 2019, sp. zn. C-377/18.

7. Podľa názoru obvineného právne relevantné a analogicky aplikovateľné závery možno nájsť aj v náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 23. mája 2024, sp. zn. I. ÚS 79/2024, v ktorom ústavný súd uviedol, že tam dotknutý sudca už v predmetnej otázke zaujal pre dané štádium konania právne záväzné stanovisko a následne bol postavený do situácie, keď mal na podklade podaného dovolania svoje pôvodné stanovisko prehodnotiť, a to na základe tých istých skutočností a argumentov, ktoré už raz posudzoval a určitým právne záväzným spôsobom vyhodnotil a kde ústavný súd zároveň doplnil, že aj opätovné rozhodovanie o niektorých nemeritórnych otázkach v tej istej trestnej veci môže byť dostatočným dôvodom na vznik oprávnených pochybností o nezaujatosti dotknutého sudcu, ak tieto iné nemeritórne otázky majú dopad na spravodlivosť konania ako celku. Argumentom „a minori ad

maius“ tak možno, podľa názoru obvineného, uzavrieť, že ten istý záver platí o to viac v otázkach meritórnych, akými je aj dôkazné vyhodnotenie existencie zločineckej skupiny, ktorej existenciu v minulosti dotknutý sudca potvrdil v rozsudkoch označených v bode 3 tohto uznesenia.

8. Obvinený vyjadril názor, že dotknutý sudca zjavne môže mať osobný a bezprostredný záujem na konečnom výsledku konania a v tejto súvislosti na nespochybňovaní jeho minulej rozhodovacej činnosti. Podľa názoru obvineného je celkom zrejmé, že uvedené skutočnosti sú spôsobilé dotknutého sudcu vychýliť z línie, v ktorej by rozhodoval v prípade, ak by neexistovala jeho špecifikovaná predchádzajúca rozhodovacia činnosť.

9. Citujúc z relevantnej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj ako „ESLP“) k objektívnej nestrannosti sudcu obvinený následne navrhol, aby najvyšší súd podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 31 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o vylúčení dotknutého sudcu z vykonávania úkonov trestného konania v jeho trestných veciach vedených na najvyššom súde pod sp. zn. 1TdoV/2/2023 a 1TdoV/11/2024.

10. Vyššie uvedená námietka zaujatosti bola predložená dotknutému sudcovi na vyjadrenie s tým, že dotknutý sudca 4. decembra 2024 sám podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku oznámil svoju zaujatosť (ďalej len „oznámenie zaujatosti“).

11. V oznámení zaujatosti dotknutý sudca potvrdil, že bol členom, resp. predsedom senátu v trestných veciach vedených na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 3T/15/2018 a 3T/39/2020 a zároveň samosudcom v trestnej veci vedenej na Špecializovanom trestnom súde pod sp. zn. 8T/11/2021, predmetom ktorých bolo schválenie dohôd o vine a treste uzavretých medzi jednotlivými obvinenými a prokurátorom Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, pričom skutkové vety jednotlivých rozsudkov sa týkajú trestnej činnosti, ktorá bezprostredne môže súvisieť s trestnou činnosťou, ktorá sa kladie za vinu obvinenému. Dotknutý sudca ďalej uviedol, že v skutkoch uvedených v skutkových vetách predmetných rozsudkov bola ustálená existencia zločineckej skupiny nazývanej „J.T.“.

12. Uvedené skutočnosti tak, podľa názoru dotknutého sudcu, môžu z objektívneho hľadiska vyvolať pochybnosti o jeho nezaujatosti k obvinenému. Dotknutý sudca v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. novembra 2021, č. 63703/19 vo veci Mucha proti Slovenskej republike, ako aj na uznesenia najvyššieho súdu z 20. septembra 2023, sp. zn. 3Tost/24/2023 a 3Ndt/15/2023.

13. Najvyšší súd, vychádzajúc aj zo záverov nálezu ústavného súdu z 28. januára 2021, sp. zn. II. ÚS 428/2020, pri strete námietky zaujatosti vznesenej obvineným a oznámenia zaujatosti zo strany dotknutého sudcu z rovnakých dôvodov uprednostnil rozhodovanie o námietke zaujatosti obvineného, keďže takýto postup je pre obvineného výhodnejší, pretože obvinený tak jednak získa možnosť dozvedieť sa, aké stanovisko k jeho námietke zaujatosti zaujal dotknutý sudca a s týmto stanoviskom prípadne polemizovať ešte pred konečným rozhodnutím o jeho námietke zaujatosti a zároveň má k dispozícii opravný prostriedok pre prípad, že jeho námietke zaujatosti nebude vyhovené.

14. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

15. Podľa § 32 ods. 1, veta druhá, Trestného poriadku O vylúčení sudcu odvolacieho súdu alebo dovolacieho súdu rozhodne iný senát tohto súdu, o vylúčení sudcu pre prípravné konanie rozhodne predseda senátu nadriadeného súdu.

16. Podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku O vylúčení z dôvodov uvedených v § 31 na základe námietky vznesenej niektorou zo strán v iných prípadoch ako podľa odseku 2 rozhoduje orgán, ktorého sa tieto dôvody týkajú. O tom, či je vylúčený sudca alebo prísediaci, ktorý rozhoduje v senáte, rozhodne tento senát.

17. Vylúčenie sudcov, orgánov činných v trestnom konaní a iných osôb z vykonávania úkonov trestného konania predstavuje základný inštitucionálny mechanizmus na zaistenie nestranného rozhodovania v trestných veciach. Nestranné rozhodovanie je jedným z hlavných predpokladov spravodlivého rozhodovania a jednou z hlavných premís dôvery občanov a iných subjektov práva v právo a právny štát. Za nestranné rozhodovanie sa považuje také rozhodovanie, ktoré vykonala úradná osoba nezaujatá, neutrálna a objektívna.

18. Právo na nestranný súd je chránené najmä čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). EŠLP považuje nestrannosť súdu za jednu z nevyhnutných podmienok toho, aby súdy požívali dôveru vo verejnosti, čo je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné (rozhodnutie EŠLP vo veci Piersack v. Belgicko z 1. októbra 1982). Takúto dôveru by mali súdy a sudcovia vzbudzovať aj u obvinených (rozhodnutie EŠLP vo veci De Cubber v. Belgicko z 26. októbra 1984). EŠLP pod nestrannosťou súdu rozumie absenciu jeho predsudku či zaujatosti (rozhodnutie EŠLP vo veci Morice v. Francúzsko z 23. apríla 2015).

19. Nestrannosť konkrétneho sudcu sa podľa judikatúry EŠLP posudzuje v dvoch krokoch, a to prostredníctvom subjektívneho testu nestrannosti a objektívneho testu nestrannosti.

20. Subjektívnym testom nestrannosti sa zisťuje, aké je osobné presvedčenie, predsudok alebo záujem konkrétneho sudcu v danom prípade, čiže jeho skutočná zaujatosť (Kyprianou v. Cyprus z 15. decembra 2005). V rámci subjektívneho testu sa uplatňuje vyvrátiteľná domnienka nestrannosti sudcu - prezumpcia nestrannosti (Le Compte, Van Leuven a De Meyre v. Belgicko z 23. júna 1981, Hauschildt v. Dánsko z 24. mája 1989, Micallef v. Malta z 15. októbra 2009). Znamená to, že na účely subjektívneho testu je sudca považovaný za nestranného dovtedy, kým nie je preukázaný opak (Lindon, Otchakovsky-Laurens a July v. Francúzsko z 22. október 2007). Domnienku subjektívnej nestrannosti možno vyvrátiť len objektívnym spôsobom. Ide o náročné skúmanie osobného vnútorného presvedčenia sudcu, stavu jeho mysle, najčastejšie na základe jeho výrokov (napr. diskriminačných) a správania sa, napr. snaha z osobných dôvodov prideliť prípad sebe (Boeckmans v. Belgicko z 17. februára 1965). Získať dôkaz, ktorý by bol schopný vyvrátiť domnienku nestrannosti je spravidla ťažké, a preto sa väčšina prípadov riešených EŠLP sústreďuje na objektívny test nestrannosti.

21. V rámci objektívneho testu nestrannosti sa podľa tzv. objektívnych syndrémov skúma, či existujú skutočnosti vzbudzujúce pochybnosti o nestrannosti sudcu. Ide o okolnosti, ktoré by mohli (ale nutne nemusia) spôsobovať nedostatok nestrannosti. Sudca sa môže cítiť zo svojho subjektívneho hľadiska úplne nestranný, existujú však objektívne okolnosti, ktoré na neho v očiach účastníka konania alebo verejnosti vrhajú pochybnosti o jeho nestrannosti. V danom prípade platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán („justice must not only be done, it must also be seen to be done“, teda spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že je vykonávaná). Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či je obava zo zaujatosti objektívne oprávnená. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo z 10. júna 1996).

22. Najvyšší súd ďalej uvádza, že rozhodnutie o vylúčení sudcu predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy), pričom v

súlade s týmto ústavným princípom možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci iba celkom výnimočne a iba z vážnych dôvodov, ktoré zákonnému sudcovi celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, nezaujato a spravodlivo. Skutočnosťou, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú, je existencia určitého právne významného pomeru sudcu k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní. Právo na zákonného sudcu je ústavnou zárukou každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich prideľovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov ad hoc (m. m. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07, II. ÚS 560/2018). Každá výnimka zo základného práva alebo slobody sa musí pritom vykladať reštriktívne, najmä tak, aby sa zachovala podstata a zmysel posudzovaného základného práva (na nestranného sudcu), ako aj podstata a zmysel základného práva na spravodlivý proces (rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 345/09).

23. Nestrannosť sudcu, ktorý rozhoduje spor o právo, je kľúčovou hodnotou súdnej moci. Len nestranné rozhodnutie môže byť spravodlivé. Nezávislosť súdov a sudcov ako dôležitá hodnota právneho štátu, ktorú ústavný súd intenzívne chráni, nemá v zmysle judikatúry tohto súdu len inštrumentálny význam (primerane rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 52/99). Cieľ, ktorému nezávislosť slúži, je práve nestrannosť. Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale len na predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivizmu, neobjektivizmu, stranickosti). Nestrannosť nemá význam len z hľadiska vysluhovanej spravodlivosti pre konkrétny prípad, ale má aj širšie súvislosti. Prostredníctvom nestrannosti sudcov sa naplňajú postuláty právneho štátu, akými sú rovnosť, legitímne očakávania, právna istota, dôvera v právo, jeho neutralita či spravodlivosť. Rozhodovanie vecí zaujatým sudcom je popretím zmyslu súdnictva a práva (m. m. II. ÚS 36/2012, II. ÚS 44/2013, IV. ÚS 44/2023, I. ÚS 72/2023).

24. Obvinený v námietke zaujatosti uviedol, že túto vznáša aj z hľadiska aspektov subjektívnej nestrannosti. Aplikujúc subjektívny test nestrannosti najvyšší súd dospel k záveru, že dotknutého sudcu nie je možné považovať v trestnej veci obvineného za subjektívne zaujatého. Dotknutý sudca ani svojimi výrokmi a ani svojim správaním sa nedal najavo svoje vnútorné presvedčenie ani k trestnej veci obvineného a ani k samotnej osobe obvineného. Samotná skutočnosť, že sa dotknutý sudca svojou rozhodovacou činnosťou podieľal na rozsudkoch označených v bode 3 tohto uznesenia rovnako nepreukazuje žiadny pomer dotknutého sudcu ani k prejednávanej veci a ani k osobe obvineného.

25. Najvyšší súd preto následne skúmal, či sa dotknutý sudca ako nestranný javí aj v očiach obvineného, a to z pohľadu tzv. objektívneho pozorovateľa (objektívny test nestrannosti).

26. Obvinený v námietke zaujatosti poukázal na rozsudky označené v bode 3 tohto uznesenia, pričom týmito rozsudkami má byť preukázaná existencia zločineckej skupiny označovanej ako „J.“ (ďalej tiež „zločinecká skupina J.“). Skutkové vety jednotlivých rozsudkov sú nasledovné:

„na nižšie uvedenom území, ako člen zločineckej skupiny označovanej J. minimálne od roku 2006 do jari 2011 zabezpečoval vyberanie tzv. výpalného pre jednu z vetiev tejto skupiny spadajúcu pod J.. L., osobne, respektíve prostredníctvom jemu podriadených, osôb, patriacich do výkonnej zložky vetvy zločineckej skupiny označovanej ako J., ktorí z pozície tzv. biletárov vykonávali služby „ochrany“ v podnikoch nachádzajúcich sa na uvedenom území, a to predovšetkým v diskotéke T. T. v D., diskotéke Z. T. W. K. Š. a v herni W. Z. T. v obchodnom centre A. v B. S. a polovicu takto získaných finančných prostriedkov odovzdával obvinený E.E. D. priamo J.. L., druhú polovicu delil medzi svoju osobu a výplaty „biletárov“, pričom uvedená vetva pôsobí od doteraz presne nezisteného obdobia minimálne však od 90-tych rokov dvadsiateho storočia prevažne na území I., J. a E. kraja ako aj na ďalších doposiaľ nestotožnených miestach na území Slovenskej republiky.“ (rozsudok Špecializovaného

trestného súdu z 5. júna 2018, sp. zn. BB-3T/15/2018, obv. E. D. - bod 1 rozsudku),

a) „od presne nezisteného obdobia 90-tych rokov 20. storočia bolo v I. a I. kraji vytvorené spoločenstvo osôb, ktorého členovia sa v rámci svojho pôsobenia označovali ako J. (ďalej len „skupina“), kedy sa po násilnej smrti O. J. do čela skupiny postavil Ing. Ľ. D. prezývaný „D.“, ktorý je stíhaný v inom trestnom konaní a následne došlo k štruktúrovaniu skupiny, kde v rámci tejto štruktúry boli vytvorené tri zložky, a to riadiaco - rozhodovacia, v rámci ktorej bola okrem najvyššej pozície vytvorená minimálne jedna ďalšia, priamo podriadená pozícia, riadiaco - výkonná, ktorej členovia, priamo podliehali osobám z riadiaco - rozhodovacej zložky a okrem riadenia im nižšie postavených členov výkonnej zložky zabezpečovali aj samotný výkon, konkrétnych príkazov od členov riadiaco - rozhodovacej zložky a výkonná, v rámci ktorej boli vytvorené minimálne tri pracovné pozície, a to ochrankári, výjazd a biletári, pričom skupina bola taktiež rozdelená na viaceré vetvy, na čele ktorých stáli jednotlivé osoby z riadiaco - výkonnej zložky, kde tieto vetvy boli vytvorené za účelom sťaženeho mapovania a objasňovania trestnej činnosti páchanej členmi skupiny a sťaženeho dokazovania prepojenia medzi jednotlivými členmi skupiny, pričom predmetná skupina, resp. jej členovia sa zaoberali páchaním rôznej trestnej činnosti najmä násilného a ekonomického charakteru, a to za účelom dosahovania sústavného zisku, kde takto dosiahnutý zisk bol ďalej používaný jednak na mesačné výplaty jednotlivým členom skupiny, ako aj na samotný chod skupiny ako takej (odmeny členom za ich lojalnosť, mlčanlivosť, platby advokátov, úplatky, úhrady výdavkov väznených členov a pod.), pričom v rámci skupiny okrem iných osôb pôsobil aj obv. A. Z., ktorý minimálne od roku 2003 (po smrti X. Z.) až do roku 2011 patril do výkonnej zložky na pozícii výjazd (nazývaný aj „Č. K.“) a v rokoch 2011 až 2012 pôsobil v rámci výkonnej zložky na pozícii ochrankára vyššie postaveného člena skupiny - O. R., ktorý je stíhaný v inom trestnom konaní.“ (rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 10. decembra 2020, sp. zn. BB-3T/39/2020, obv. A. Z. - bod 1 rozsudku),

b) „od presne nezisteného obdobia 90-tych rokov 20. storočia bolo v I. a v I. kraji vytvorené spoločenstvo osôb, ktorého členovia sa v rámci svojho pôsobenia označovali ako J. (ďalej len „skupina“), kedy sa po násilnej smrti O. J. (dňa XX.XX.XXXX) do čela skupiny postavil Ing. Ľ. D. prezývaný aj „D.“ (ktorý je stíhaný v inom trestnom konaní a o jeho vine nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté) a následne došlo k štruktúrovaniu skupiny, kde v rámci tejto štruktúry boli vytvorené tri zložky, a to riadiaco - rozhodovacia, v rámci ktorej bola okrem najvyššej pozície vytvorená minimálne jedna ďalšia, priamo podriadená pozícia, riadiaco - výkonná, ktorej členovia priamo podliehali osobám z riadiaco - rozhodovacej zložky a okrem riadenia im nižšie postavených členov výkonnej zložky zabezpečovali aj samotný výkon konkrétnych príkazov od členov riadiaco - rozhodovacej zložky, a výkonná, v rámci ktorej boli vytvorené minimálne tri pracovné pozície, a to tzv. ochrankári, výjazd a biletári, pričom skupina bola taktiež rozdelená na viaceré vetvy, na čele ktorých stáli jednotlivé osoby z riadiaco - rozhodovacej zložky, kde tieto vetvy boli vytvorené za účelom sťaženeho mapovania a objasňovania trestnej činnosti páchanej členmi skupiny a sťaženeho dokazovania prepojenia medzi jednotlivými členmi skupiny, pričom predmetná skupina, resp. jej členovia, sa zaoberali páchaním rôznej trestnej činnosti najmä násilného a ekonomického charakteru, a to za účelom dosahovania sústavného zisku, kde takto dosiahnutý zisk bol ďalej používaný jednak na mesačné výplaty jednotlivým členom skupiny, ako aj na samotný chod skupiny ako takej (odmeny členom za ich lojalnosť, mlčanlivosť, platby advokátov, úplatky, úhrady výdavkov väznených členov a pod.), skupina okrem I. kraja pôsobila v krajoch nachádzajúcich sa geograficky na území západného Slovenska, pričom pri vetve Ing. J. L. (ktorý je stíhaný v inom trestnom konaní a o jeho vine nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté) pôsobili aj osoby, ktoré neboli členmi skupiny, ale pre túto boli činné a podporovali jej existenciu, k týmto patrila aj obv. G. A., ktorý páchal trestnú činnosť najmä majetkového charakteru na pokyn vyššie postaveného člena skupiny - O. R. (ktorý je stíhaný v inom trestnom konaní a o jeho vine nebolo doposiaľ právoplatne rozhodnuté), a to minimálne v období rokov 2006 až 2015.“ (rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 26. augusta 2021, sp. zn. 8T/11/2021, obv. G. A. - bod 1 rozsudku).

27. Z citovaných skutkových viet predmetných rozsudkov vyplýva, že nimi bola (pozn. aj keď rôznym spôsobom z hľadiska formulácie skutkovej vety) ustálená existencia zločineckej skupiny „J.F.“, ktorá mala existovať v určitom časovom období, a ktorá mala počas určitého časového obdobia pôsobiť na

vymedzenom území Slovenskej republiky.

28. Najvyšší súd však pripomína, že podľa § 7 ods. 1 Trestného poriadku Orgány činné v trestnom konaní a súd posudzujú samostatne predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak je o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu, Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), Súdneho dvora Európskej únie alebo iného štátneho orgánu, orgány činné v trestnom konaní a súd sú takým rozhodnutím viazané, ak nejde o posúdenie viny obvineného, z čoho potom vyplýva, že pre posúdenie viny obvineného v jeho trestnej veci konajúci súd nie je predmetnými rozsudkami viazaný.

29. Navyše je potrebné zdôrazniť, že sám obvinený v námietke zaujatosti uviedol, že predmetom dovolacieho konania je (okrem iného) problematika dokazovania existencie, resp. neexistencie údajnej zločineckej skupiny „J.“. Konkrétne obvinený v dovolaní uviedol, že existencia zločineckej skupiny „J.“ doposiaľ nebola preukázaná právoplatným odsudzujúcim rozsudkom vo vzťahu k členom tejto zločineckej skupiny, a to na všetkých stupňoch jej riadenia, čo má podľa obvineného podstatný význam z hľadiska skutku právne kvalifikovaného ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, pre ktorý bol rozsudkom najvyššieho súdu z 24. mája 2022, sp. zn. 5To/11/2021 oslobodený spod obžaloby prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky z 20. apríla 2021, č. k. VII/2 Gv 150/20/1000-69, ktorá mu kládla za vinu, že zločineckú skupinu „J.“ konaním popísaným v predmetnom skutku mal podporovať. Obvinený v ním podanom dovolaní zaujal názor, že v trestnom konaní vedenom proti jeho osobe bolo potrebné výsluchom ním navrhovaných svedkov dokazovať zákonné definičné znaky zločineckej skupiny podľa § 129 ods. 4 Trestného zákona, ktoré dokazovanie však ani Špecializovaný trestný súd a ani najvyšší súd ako súd odvolací, podľa jeho názoru, nevykonali.

30. Dotknutý sudca však svojou predchádzajúcou rozhodovacou činnosťou (pozn. rozsudky označené v bode 3 tohto uznesenia) nezaujal k uvedenej dovolacej námietke obvineného žiadne stanovisko, t. j. či sa s dovolacou námietkou obvineného o potrebe autonómneho dokazovania existencie zločineckej skupiny „J.“ v jeho trestnej veci ne/stotožňuje, teda v dovolacom konaní nebude riešiť tú istú otázku, aká bola riešená rozsudkami uvedenými v bode 3.

31. Najvyšší súd ďalej uvádza, že poukaz obvineného na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 25. novembra 2021 vo veci Mucha proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 63703/19, ako aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 5. septembra 2019, sp. zn. C-377/18, nie je celkom priliehavý. Obe obvineným označené rozhodnutia totiž primárne riešili inú otázku, a to konkrétne otázku prezumpcie nevinu príslušného sťažovateľa vo svetle skutočnosti, že rozsudky, ktorými boli schválené dohody o vine a treste spolupáchateľov sťažovateľov, obsahovali podrobný skutkový popis ich trestnej činnosti vrátane úlohy príslušného sťažovateľa v nej ako spolupáchateľa, pričom takýto skutkový popis niektorej ich trestnej činnosti bol zhodný so skutkovým popisom sťažovateľovi pripisovanej trestnej činnosti. Odsúdenie spolupáchateľov sťažovateľov za trestné činy na základe popisu ich trestnej činnosti, ktorý obsahoval presné skutkové vymedzenie konkrétnej úlohy príslušného sťažovateľa v nej s označením jeho osoby tak, že bol na jeho podklade identifikovateľný, bolo v princípe spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, či toto odsúdenie neprejudikovalo aj otázku, či on sám splnil všetky kritériá potrebné na to, aby bol považovaný za páchatela predmetných trestných činov.

32. Z popisu skutkových viet rozsudkov označených v bode 3 tohto uznesenia (bod 26) je však bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, že tieto osobu obvineného nijakým spôsobom neoznačujú, nepoukazujú naňho a ani na jeho údajnú úlohu v popisovanej skupine, teda ani z tohto hľadiska (pozn. z hľadiska možného porušenia princípu prezumpcie nevinu) na dotknutého sudcu nie je možné ani cez test objektívnej nestrannosti nazerať ako na sudcu, u ktorého existujú objektívne pochybnosti o jeho nestrannosti.

33. Pokiaľ obvinený poukazoval na rozhodnutia najvyššieho súdu (bod 4), ktorými bol dotknutý sudca vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania vo veciach týkajúcich sa skupiny „J.“, v prejednávanej veci sa najvyšší súd s tam uvedenými závermi v tom smere, že JUDr. Jozef Šutka v

rozsudkoch, ktorými boli schválené dohody o vine a treste pôvodne spoluobvinených, zaujal k otázke existencie zločineckej skupiny zvanej „J.“ svoj jednoznačný záver (teda že existovala a určité časové obdobie pôsobila na konkrétnom území) ... preto je možné konštatovať, že z pohľadu nezaujatého pozorovateľa možno z objektívneho hľadiska badať predpoklad, že JUDr. Jozef Šutka ... by pri rozhodovaní mohol mať motiváciu rozhodovať v súlade s predchádzajúcimi rozsudkami, čo môže mať vplyv na jeho nezaujatosť“, nestotožňuje

34. Ako to plynie aj z rozhodnutia EŠLP vo veci Mucha proti Slovenskej republike, na ktoré obvinený ale aj dotknutý sudca poukázal, samotná skutočnosť, že sudca prvostupňového súdu už v minulosti rozhodol o tom istom trestnom čine nemôže byť sama osebe dôvodom na obavy o jeho neustrannosti s tým, že u sudcov z povolania sa predpokladá väčšia miera vyškolenia, praxe a pripravenosti odpútať sa od svojich skúsenosti z predchádzajúceho konania a zistení v konaní proti spolupáchateľom, ako je to v prípade rozhodovania laického sudcu (primerane rozhodnutie EŠLP vo veci Meng proti Nemecku).

35. Aj keď aj v trestnej veci vedenej proti obvinenému Z. A. rozhodovali profesionálni sudcovia, ťažiskovým problémom z pohľadu EŠLP sa javila skutočnosť, že popri nedostatku spočívajúcom v neuvedení, a to či už vo výroku alebo aspoň v dôvodoch predchádzajúceho rozhodnutia (o schválení dohody o vine a treste), že obvinený Z. A. je stíhaný v samostatnom konaní a jeho vina doposiaľ nebola právoplatným odsudzujúcim rozsudkom vyslovená, senát rozhodujúci o vine obvineného v odsudzujúcom rozsudku osobitne poznamenal, že predchádzajúce odsúdenia spoluobvinených (v rámci konania o dohode o vine a treste) boli vecnou a celistvou súčasťou prejednávanej veci, teda konajúci senát súdu prvého stupňa považoval (výslovne) usvedčenie spoluobvinených (spolupáchateľov) za súčasť konania vedeného proti obvinenému Z. A..

36. Z uvedeného je teda zrejmé, že nie je problém (z hľadiska ne/zaujatosti zákonného sudcu), pokiaľ profesionálny sudca postupne, opakovane rozhoduje o tom istom trestnom čine viacerých spoluobvinených, keďže sa uňho predpokladá vyššia miera vyškolenia, praxe a pripravenosti odpútať sa od svojich skúsenosti z predchádzajúceho konania a zistení v konaní proti spolupáchateľom, pritom z pohľadu ne/zaujatosti konajúceho zákonného sudcu ťažiskovou otázkou v prejednávanej veci nie je, či ne/existovala zločinecká skupina „J.“, ale či v tom ktorom konaní na podklade v jeho priebehu autonómne vykonaného dokazovania bola ne/existencia zločineckej skupiny „J.“ preukázaná.

37. Zároveň je potrebné uviesť, že aj keď aktuálne dotknutý sudca rozhoduje na súde vyššieho stupňa (dovolacom), táto skutočnosť ho z vykonávania úkonov trestného konania v prejednávanej veci nevylučuje, keďže o veci obvineného (JUDr. B. D.) na súde nižšieho stupňa nerozhodoval, a keďže otázka, či v prejednávanej veci na podklade autonómneho dokazovania bola preukázaná ne/existencia zločineckej skupiny „J.“ je odlišná od otázky, či vo veciach uvedených v bode 3 bola na podklade v rámci nich vykonaného (teda iného) dokazovania preukázaná ne/existencia zločineckej skupiny „J.“, keď navyše išlo o konania o dohodách o vine a treste, v rámci ktorých súd ani dokazovanie na hlavnom pojednávaní nevykonával, nemožno dospieť ani k záveru, že by dotknutý sudca mal na súde vyššieho stupňa rozhodovať o síce vzniknutej v inom konaní avšak tej istej otázke založenej na tých istých dôvodoch.

38. Z uvedených dôvodov preto, podľa názoru najvyššieho súdu, u dotknutého sudcu ani na podklade testu objektívnej ne/zaujatosti nemožno dospieť k záveru, že existujú dôvodné pochybnosti o jeho neustrannosti.

39. Najvyšší súd preto rozhodol tak, že dotknutý sudca nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvineného vedenej pod sp. zn. 1TdoV/11/2024.

40. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 3:2.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť do 3 (troch) pracovných dní od jeho oznámenia. Sťažnosť sa podáva na Najvyšší súd Slovenskej republiky. Oznámením uznesenia je jeho vyhlásenie v prítomnosti toho, komu treba uznesenie oznámiť, alebo doručenie rovnopisu uznesenia. Podaná sťažnosť nemá odkladný účinok.